

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczá u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Negyedévre . . . 1 „ 50 „
Helyben házhoz hordva:
Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:
Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 „ 50 „

NAGYVÁRAD, augusztus 2.

Választás után.

Ma érnek véget városunkban az autonómiai kongresszusra előírt választások.

Csendben, nem éppen nagy érdeklődés mellett folytak le a választások mind a három plébánián. A választó polgároknak alig egyharmada élt választói jogosultságával.

Igaz, hogy a politikai választásoknál sem tapasztalunk sokkal nagyobb érdeklődést, — pedig ott a polgároknak anyagi érdeke forog kockán, a választók ismerik a politikai viszonyokat, a jelöltek a programbeszédük elmondásán kívül mindent elkövetnek győzelmük előmozdítására és ami fő folyik a korteskedés, pengő argumentumokkal is. Ehhez képest tehát elég lenne az eredmény, — de nem tagadható, hogy meglehetősen közönyre mutat.

Ez a nem valami örvendetes tény a mellett bizonyít, hogy a katolikus polgároknak még mindig kevés az érdeklődés egyházuk ügyei iránt. »A papok dolga« — még mindig ezt hallja az ember, ha kath. egyházi vagy iskolai ügyekről van szó.

Bezzeg más felekezeti polgártársaink ugyancsak érdeklődnek egyházuk ügyei iránt, — van is sikere fáradozásaiknak. Minden téren előnyomulni látjuk őket; — a katolikusok pedig elfoglalt helyeiket sem tudják megtartani. Nem irigykedünk másokra, de fáj, hogy ugyanazt a haladást nem konstatáljuk a katolikusoknál is.

Él bennünk a meggyőződés, hogy az

autonomia e tekintetben is nagyot fog lendíteni a magyarországi katolikusok helyzetén. Nem annyira a protestáns autonomia kelti bennünk ezt a meggyőződést, hanem inkább erdélyi hitrokonaink példája, akiknél a pezsgő autonómiai élet minden téren élénk érdeklődést keltett a világiakban az egész ügyei iránt.

Ettől eltekintve meglehetünk elégedve a választások lefolyásával. Szenvedélyesség, erőszakoskodás, elkeseredett küzdelem távol voltak ettől a választástól. Senkinek a jogát el nem kobozták, pressiót senkire sem gyakoroltak. Vajha ilyen tapasztalhatnánk a — politikai választásoknál is. Hja! nem azért nevezi magát szabadelvűnek az uralkodó rendszer, hogy tiszteletben tartaná mások jogait és szabadságát!

Ami a választás eredményét illeti: most már csaknem biztosra vehető, hogy a váradi kath. körnek buzgó elnöke, *Batthyányi József* gróf fogja képviselni egyházmegyénknél Bihar- és Szilágymegyére terjedő részét az autonómiai kongresszuson. Hisszük, hogy egyházmegyénk másik világi képviselőjével *Wenckheim Géza* gróffal együtt méltán fogják képviselni a váradi egyházmegye és a magyarországi kath. egyház igaz érdekeit.

A választás lefolyásáról, illetve eredményéről a következőkben számolunk be olvasóinknak:

Várad-olasziban.

Legélénkebb volt a mozgalom Várad-olasziban vasárnap, de azért még nagyobb érdeklődést vártunk volna.

Mindhárom napon egész buzgósággal teljesítette a bizottság feladatát. De *ncs János* elnöke alatt a bizottság tagjai: *Frankó Endre*, *Böszörményi Géza*, *Dus László*, *Bereczky Géza*, *Stark Gyula*, *Gábor János*, *Nozák Rudol.* voltak jelen a szavazásnál.

Két jelölt körül csoportosultak: gróf *Batthyányi József* és dr. *Hoványi Gyula* kaptak szavazatot.

Tegnap délután 6 órakor rekesztették be a szavazást, s nyomban összeszámlálták a szavazatokat.

Beadtak összesen 222 szavazatot; ebből nyert.

gr. *Batthyányi József* 142,
dr. *Hoványi Gyula* 80.

szavazatot s így gr. *Batthyányi József* 62 szótöbbséggel lett megválasztva.

A jegyzőkönyvet a jelenvolt bizottsági tagok aláírták.

Várad-ujvároson.

Julius hó 30. aug. 1 és 2-án folytak le a választások. A szavazatok gróf *Batthyány József* és dr. *Hoványi Gyula* között oszlott meg. A szavazás bezártakor autonómiai képviselővé Gróf *Batthyány József* lett 25 szótöbbséggel megválasztva. Leszavazott 119 választó ebből.

Gróf *Batthyányra* jutott 77.
Dr. *Hoványira* 42.

A szavazást *Nemeskey Andor* bizottsági elnök vezette *Andriska Károly*, *Jankó Antal*, *Milibák József* segédkezesével, a szavazási lajstrom vezetésével pedig *Pálffy Béla* bizottsági jegyző lett megbízva.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A szt. bernát-hegyi kolostor.

Irta: Dr. SZÉKELY ISTVÁN.

Svájc és Olaszország határ pontján, a Mont-blanc csoport, és a wallisi Alpok égbenyuló csúcsai közt egy magas nyereg fekszik, mindkét oldalán keskeny kanyargós és folytonosan emelkedő völgy vezet, s itt 2472 m. magasban fekszik a híres bernát-hegyi kolostor, hol már csaknem egy ezredév óta önfeláldozó szerzetesek gyakorolják a keresztény szeretetnek, az utasok, a hidegtől elkényszerezett nagy hóba temetett vándorok megmentésének nehéz, de nemes cselekedetét. Atholva a berni Alpokon (a gyönyörű Gemmi szoroson keresztül) s a Rohne völgyébe értünk, s Martignyból, vallisi canton egyik város kájából kiindulva útunkat Nagy sz. Bernát (Grand saint Bernard) felé vettük.

Martignytól a Szent Bernát hegyre mindennapos postakocsiközlekedés van, s így aki fél a fáradságtól, az utat kényelmes kocsiiban ülve is megteheti. Mi felfelé az út egy részét tettük meg postakocsin; azután podgyászunkat hátra hagyva Orsiérestől gyalog mentünk, — de lefelé egészen postakocsin jöttünk. A távolság Martignytól felfelé tizenegy óra gyalog. Mi az utat felfelé két napra elosztva tettük meg. Martignyból elindulva több francia falut és várost érintettünk, melyek piszkossága roz-

szul illik bele a természet nagyszerűségébe. Ugy látjuk, hogy a latin faj, ha mindjárt francia is, nem karátja a tisztaságnak. Az emeletes fa- és kőházak rendetlenül vakolatlanul és meszeletlenül meredeznek. A földszinten van az istálló, az ugis keskeny utcán a ház előtt a szemétdomb és trágyaerjesztő gödör.

Népviselőt itt nincs; a nép a városiakéhoz hasonló kopott ruhában jár. A nők versenyt dolgoznak a férfakkal a mezőn, de mindig — szalmakapban, mely néha ugyancsak fel van virágozva.

De a falvak visszataszító határát bőven ellensúlyozza a természet nagyszerűsége. Martignytól fogva utunk a Drance patak mentén vezet, mely nagyszerű zuhogókat és vizeséseket képez. A keskeny völgy két oldalán hatalmas hegyóriások, melyek néha annyira össze szorultnak, hogy éppen csak a patak és országot fér el köztük, s függélyes falaik alatt csaknem borzongva haladunk el, kivált ha a köröskörül heverő, s néha háznagyságu lehullott sziklatömegekre tekintünk. Amint utunk emelkedik, a természet mindegyre nagyszerűbb és vadregényesebb szint ölt. Balra feltűnik s állandóan előttünk fénylenek a Mont Velannak (3765 m.) napfényből megvilágított ormai és hómezői. Bourg St. Pierre falun túl, mikor a 2000 méter magassághoz közeledünk, lassankint eltűnedeznek a fenyők; itt már csak silány fű, utóljára moh és zuzmó s egy-egy eltévedt havasi virág tenyészik a sziklákon, melyek mélyedéseiben egyre több és nagyobb hőtömegek

nyujtózkodnak. Az ország ut néha kisebb hómezőkön vezet keresztül; a levegő kezd hűvös lenni. Belülről az erős oxydatia folytán hevülünk, de kívülről a köpenyeg daczára fázunk. Fagyos északi szél tetézi a vidéknek egyre növekedő zordonságát. Nem is csoda, mikor a klastrom tájának évi középhőmérséklete a fagypontra áll, s a nyári középhőmérséklet is csak 7 fok megre emelkedik, tehát éppen megegyez a Spitzbergák klimájával. Mi csakugyan úgy éreztük magunkat, mintha a Spitzbergák körül jártunk volna. Végre míg egy erős emelkedés a sziklába vágott kigyózó uton, s a fáradt vándor előtt egyszerre csak felünik egy kis hegyormon egy nagy fakeszt, nemsokára a hegygerinczen egy szép kőfeszület, és néhány percz múlva egy fordultnál egyszerre elénkbe tűnik a kolostor (Hospice), az Alpoknak csaknem legmagasabb téli lakóhelye a maga ódon és zord kinézésű kőfalaiival s melléképületeivel.

A hospice két nagy épületből áll: egyik a kétemelates kolostor és vendégfogadó a templommal, a másik egy újabb és kisebb kétemelates épület, melyet szükség esetben vesznek igénybe az idegenek elszállásolásávégett s mely egyuttal raktár gyanánt is szolgál. A kolostor mögött van egy kis tó (olyanforma nagy, mint a csorbai tó), melyet nagyrészt hóval fedett hegyes sziklák mint óriási kristályok öveznek s melynek vize a szélén néha nyári északában is befagy. A tó mellett vezet az ut Olaszország (Aosta) felé.

Várad-velenczén.

Még ma is tart a választás. Eddig 88 választó szavazott, mely számból.

Gróf Battyányra 76.

Dr. Hoványira pedig 12 esett.

Az osztrák válság megoldása.

Bécsi munkatársunk jelenti nekünk telefonon: Badeni gróf osztrák miniszterelnök ma reggel Buskból Bécsbe érkezett. A hét végén Ischlbe megy, hogy jelentést tegyen a királynak a belső politikai helyzetről és kérje az uralkodó jóváhagyását a kormány által tervezett rendszabályokhoz, melyeket a napokban tartandó minisztertanácsban fognak megállapítani. Badeni még mindig reméli, hogy az összehívandó cseh tartománygyűlésen sikerülni fog az ellentéteket kiegyenlíteni. A kormány jól ismeri ugyan azokat a nehézségeket, melyek szándékának utját állják, de mindamelllett reméli, hogy e nehézségeket le fogja győzhetni azért, hogy oly személyiség fogja a pártvezetőket újabb bekiegyezésre fölszólítani, a ki nem utasíthatnak vissza. Bármily sorsa legyen azonban ennek az utolsó kísérletnek, a reichsrathot szeptember végére összehívják.

ORSZAGGYÜLES.**A képviselőház ülése.**

Budapest, augusztus 3.

A képviselőház mai ülése délelőtt 1/11 órakor kezdődött.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Molnár Antal, Nyegre László, Lázár Árpád.

A kormány részéről jelen vannak: Bárány Dezső, Lukács László, báró Dániel Ernő. A múlt ülés jegyzőkönyvét felolvassák és hitelesítik.

Az elnök bemutatott egy-két érdektelen kérvényt s azután a cukoradóról szóló törvényjavaslat tárgyalására került a sor. Itt mindjárt érdekes kis epizód történt. Az öreg Lakatos Miklós, az ellenzéki szónokok jegyzője Blaskovich Ferenczet hívta fel szólásra. Ekkor hirtelen fölugrik Polonyi Géza.

— Engedelmet kérek, én vagyok felírva elsőnek.

Blaskovich Ferencz — aki már időközben

felállt — udvariasan int Polonyinak, hogy átengedi a szót, Polonyi szintén hasonló udvariasággal mondja: »tessék kérem!»

Egy pár pillanatig tart ez a tessékélés, míg végre az elnök szól közbe:

— Blaskovich képviselő urat illeti a szó.

Blaskovich Ferencz mindjárt beszéde elején azt az indítványt terjeszti elő az első szakaszhoz, hogy csak azok a gyárak részesíthessenek a prémium áldásaiban, amelyek nincsenek benne a termelők megkárosítására irányuló kartellekben. Beszédének további részében fejtegeti a cukorkartellek káros voltát. A répa árát annyira lenyomják a kartellek, hogy a gazda ugyszólván minden legkisebb haszon nélkül dolgozik. A termelők akcióit sem kezdték eddig a gyárosok kartelljei ellen, mert ők adták meg az árát. De a munkásokkal is rosszul bánnak a cukorgyárosok. Az egyik gyárból elbocsátott munkást kizárják az összes gyárakból. (Ugy van, ugy van a baloldalon.)

Hosszasabban fejtegeti még Blaskovich, hogy míg a legkisebb egyesülettől is megerősített alapszabályokat követelnek, addig a gyárosok kartelljei minden alapszabály nélkül, szabadon zsarolhatják ki a közönséget. Ajánlja indítványát elfogadásra. (Elnök éljenzés a baloldalon.)

Most Polonyi Gézára került a sor. Sohase kínálkozott — ugymond — jobb alkalom annak a kimutatására, hogy Magyarország mily hátrányban áll Ausztriával szemben a cukorkérdésben. Különösnek tartja, hogy az általános vita befejezése után áll elő a miniszter egy módosítvánnyal, amely tulajdonképen új törvény-számba megy. A miniszter biztosított eddig magának pozíciót s az ellenzék is megbecsülte. Ezt a pozíciót most a miniszter eljátsza. Ő mindjárt ki fogja mutatni, hogy azok a számok, azok a milliók valótlanak.

Lukács László pénzügyminiszter (kezével tagadólag int.)

Polonyi Géza: Mindjárt ki fogom mutatni. A miniszter ur azt mondta, hogy Magyarország exportja 10.700.000 forintot tesz ki. Nézzük már most, hogy hozzuk ki ezt az összeget. Magyarország összes exportja nyers és finomított cukorban 870.147 métermázsa, a behozatal 387.667 métermázsa, az aktív mérlegtöbblet tehát 482.485 métermázsa. Ez pénzben az 5 reális számítása szerint 7.778.975 frtot tesz ki. A miniszter ur tehát megengedi magának, hogy több mint két milliót hozzá told ehhez az összeghez.

Polonyi hosszabban bizonyítja számadatai alapján azt, hogy a miniszter állításai valótlanak, végül arra a konklúzióra jut, hogy az utolsó tíz esztendő alatt 50.000.000 forint fogyasztási adót fizettünk Ausztriának olyan

czukorért, amit itt fogyasztottunk el. A kormány és a többség tudhatják, hogy ez a rendszer káros, tudtuk tavaly is s azért hangsúlyozták, hogy ezt a törvényt, csak egy évre hozzák meg. Az idén ismét megújítjuk s egy évre ismét tudva megkárosítjuk az országot. És ismét nem vigasztalhat bennünket az sem, hogy az új kiegyezésben orvosolva lesznek ezek a sérelmek, mert ennél a javaslatnál ugy sem jutnak a garancziák érvényre. Azt is bizonyítja a miniszter állításával szemben, hogy a gyáros nyeresége a nyers czukornál nem másfél, hanem négy forint, a finomított czukornál pedig 7 forint 50 kr. a gyáros tiszta nyeresége.

A prémiumra nekünk — nyomond — nincs szükségünk, mert egyenlő prémiumok mellett nem vehetjük fel a versenyt Ausztriával; de azért sem, mert ha sikerül kiszorítanunk az osztrák czukor importját, akkor azzal a czukorral, amelyet most kiviszünk, fedezhetjük a belső fogyasztást. Kereskedelmi szempontból is Ausztria előnyére szolgál ez a javaslat. Áttér azután azokra a vádakra, amelyeket a miniszter az ellenzék ellenfelhozott. Az ellenzék nem izgat soha a nagybirtok ellen és antiszemizmussal vádolni az ellenzékkel akkor, amikor Ausztriának nem akarunk prémiumot adni, ebben van egy kis anakronizmus. (Ugy van, ugy van balról.) Felszólítja a minisztert, hogy inkább vonja vissza ezt a szerencsétlen javaslatot, minthogy megszavaztassa azzal a módosítással, amelyet most utólag hozzácsatolt. Nagyon veszedelmes precedens lenne ez a klauzula. Az egész első szakaszt elveszti és még módosítással sem fogadhatja el. (Helyeslés a baloldalon.)

Lukács miniszter válaszol Polonyi-nak, s ezután a Ház megszavazta a módosítást.

Megyei gyűlés.**Megyei közigazgatási bizottsági ülés.**

Nagyvárad, augusztus 2.

Biharvármegye közigazgatási bizottsága tegnap délelőtt 10 órakor tartotta rendes havi ülését a vármegyeház kis termében. Az ülésen kiválóan fontosabb tárgy nem került elintézésre, csupán az alispáni időszaki jelentésből lehet constatálni azon örvendetes eseményt, hogy az egészségügyi állapot Biharvármegyében a múlt hónapban olyan kitűnő volt, mint a minő már évtizedek óta nem, így hogy kissé triviális kifejezéssel élve, az egészség valósággal dühöng a megyében.

A bernáthegyi kolostort menthoni sz. Bernát alapította 962-ben Kr. u. A klostromban Agostonrendi szerzetes kanonokok laknak mintegy tizenketten vagy tizenöt, kik a martignyi apát főhatósága alatt állnak. Ugyanezen szerzetes vezetés alatt áll a Simplon-szorosban fekvő hasonló menedékház; azonkívül a környéken több plébániájuk és kisebb rendházuk van s összesen mintegy 50 felszentelt papot és 5-6 szerzetesfrátert számlálnak. A rend és menedékház czélja az utasokat minden különbség nélkül ingyen szállással és élelemmel ellátni, télen pedig, ami itt 9 hónapig tart, a környék utait e célra betanított kutyáik kíséretében bejárni és a hóba temetett utasokat megmenteni. A kolostorban naponként 50-60 idegen eszik, nagyrészt szegény emberek; de van eset, hogy egy nap 300 embert is megvendégelnek. Évenként a vendégek és utasok száma 20.000-nél többre megy. Apáttereket e munkában 7-8 világi szolga támogatja. A tehetősebb vendégek a templomban álló perselybe tesznek annyi alamizsnát, amennyit akarnak. Franciaország évenként ezer frankkal támogatja a kolostort; Svájc és Olaszország, melyek legjobban igénybe veszik annak vendég-szeretét, semmi támogatásban sem részesítik. De az már megtörtént, hogy Olaszország felől rablók törtek be a kolostorba.

A középkorban és a század elején több évben nagy hadseregek vonultak át a Bernáthegyi szoroson. A nagy Napoleon is átvonult

itt seregével. Sőt már a rómaiak is jártak itt, amit a környéken található s a klostrom muzeumban felhalmozott számos római régiség bizonyít. Azonkívül a Longobardok, Nagy Károly és Babarossa seregei is átvonultak e szoroson. A klostrom a középkorban sok adományban részesült és igen gazdag volt, de idő folytán elszegényedett, s ma nagy részt adakozásból áll fenn.

A mostani főépület a XVI. századból való, a templom 1680-ból. A klostromnak mintegy 15.000 kötetre menő könyvtára, szép muzeuma és gazdag éremgyűjteménye van, melyben örömmel láttunk néhány magyar pénzt is, többi közt Rákóczy Ferencz és M. Terézia korából. A klostrom magas és elég tágas templomában van a marengói csatában elesett Dessaix tábornok síremléke. Érdekes, hogy mint a jó szerzetesek elmesézik, télen a misén kívül nem lehet a templomban ájtatosságot tartani, pl. breuiariumot tartani; mert a vastag kőfalak daczára, a hideg benne 10 sőt 20 fokra emelkedik. A misékor is megfagy, ha csak nem melegítik.

Amint reggel 9-10 óra tájban a klostrom tájára érkezünk, mindenütt idegen, alakokat láttunk ögyelegni: bajusztalan angol urakat, szőke misseket, francia urinépet, olasz mesterlegényeket, kocsisokat stb. A klostrom mellett éppen valami szint építettek, melyhez épületanyagokat hordtak. Mielőtt jól körülnézhettünk volna, már jelezték jövetelünket a híres bernáthegyi kutyák, előjött egy szolga s

becsengetett a klostromba. Előjött egy kedves fiatal szerzetes és anélkül, hogy kérdezte volna kik vagyunk és mit keresünk, bevezetett a csinos ebédlőbe, meleg huslevest és vörösbort adott; mikor pedig magunkat kipihentük és egy kissé felüdültünk, a legszivesebben kalauzolt, megmutatta a már említett könyvtárt és muzeumot, a templomot, a vendégszobákat és vendégtárgyakat stb. Azután alpesi növényekből készült kitűnő likörrel vendégelt meg, melyet a szerzetesek maguk készítenek de csakis saját használatukra és vendégeik számára. Pénzért nem adnak belőle. Délben mintegy 15-en voltunk jelen az egyszerű, de izletes közös ebédnél. A szerzetesek külön ebédelték (mert szombat lévén, bőjtöltek.) Azonkívül a népkonyhán mintegy 30-40 szegény ember kapott ingyen ebédet, amit némelyik többnapig is igénybe vesz.

Betekintettünk a halottas kamrába is. A kemény sziklatalajon s a 3-4 méteres hóban a talált hullákat nem lehet eltemetni. Azért a háztól távolabb fekszik a halottas kamra, hol a hullákat nyakig zsákba varrva karóhoz kötözik és összeszáradni hagyják. Rothadás a nagy hideg folytán nem áll be s aránylag a hullaszag is kevésbé érezhető.

Borzasztó látvány volt, amint a csontvázak itt a falba és karókba kapaszkodva sorban állottak. A régibb hullák esontjait egy külön kamrában rakják halomra. Örömmel értesülünk, hogy az utóbbi tíz évben halálos sze-

Az ülésen jelen voltak:

Dr. Beöthy László főispán elnöke alatt, Szunyogh Péter alispán, Papp János megyei főjegyző, dr. Wallner Ödön tb. főügyész, Hraniczky Károly árvaszéki elnök, Sipos Orbán kir. tanfelügyelő, Fauszt Elek p. ü. helyettes, Lázár Márton kir. alügyész, Gyurkovics Kornél kir. főmérnök, Balázs-házy Bertalan, Ertsey Géza, Hegyesi Márton, Szász Ágoston, valamint alispáni előadóként Lovassy Andor tb. főjegyző, Baranyi András és Keszthelyi Zoltán aljegyzők.

Az ülés lefolyása a következő volt: Legelőzör az alispán időszakos jelentése terjesztett elő.

Az alispán időszakos jelentése.

Időjárás: az egész július hónapban volt 10 tiszta, 10 esős és 11 felleget nap. A hőmérsék maximumát 9-én +36 C°-al, minimumát 4-én +9 C°-al érte el. Az átlagos hő +22 C° volt.

Uralkodó kórok valamennyi járásban az emésztési és légzési bajokból keletkeztek változással.

A **közegészségügyi állapot** kedvezőtlen volt mint a múlt évben. Az orvosok 3668 beteget gyógykezelték s így 459 többit mint a múlt évben. A gyógykezelték közt 164 szegény beteg volt.

Heveny fertőző kórok.

A **roncsoló toroklobb** 1 községben fordult elő csak járványosan 3 megbetegüléssel, kik közül 1 meggyógyult, 1 meghalt.

A **kanyaró** 4 községben fordult elő múlt hórol maradt 61, szaporodott 95 beteggel, meggyógyult 127, meghalt 6, ápolás alatt maradt 23.

A **vörheny** 3 községben jött elő, a múlt hórol maradt 4, szaporodott 38-al, meggyógyult 6, elhalt 2, a többi ápolás alatt van.

A **hólyagos himlő** 2 községben fordult elő 2 megbetegüléssel, kik meg is gyógyultak.

Hasi hagymáz csak esetben fordult elő. A **fűlő-mirigylobb** teljesen megszűnt. A **hőhurut** 1 községben fordult elő, múlt hórol maradt 9, szaporodott 9-el, ezekből gyógyult 6, ápolás alatt van 12.

Orvosrendőri bonczolás 3 öngyilkos és 6 hirtelenül elhalt, 4 talált és 8 egyéb okból elhalt hullán eszközöltetett. Bizonylat 52 esetben állított ki. Törvényszéki bonczolás 6 esetben eszközöltetett. Látélet 950 állíthatott ki.

Hivatalos jelentések.

Ezután előterjesztettek az államépítészeti hivatal s a kir. tanfelügyelő nemleges jelentései.

A kir. ügyész jelentése szerint a kir. tör-

vényszéki fogház 29 férfi és 5 női rabbal szaporodott. A rabok 2080 munka nap alatt 130 frt 20¹/₂ krt kerestek.

A kir. pénzügyigazgató jelentése szerint egyenes adó címén 28.320 frt 30 kr vagyis 9.619 frt 52¹/₄ krral kevesebb folyt be mint tavaly júliusban.

Hadmentességi díj címén befolyt 224 frt 50 kr. Jogilleték és díjakban befolyt 31.067 frt 7 kr, mely összeg 7.307 frt 34¹/₂ krral kedvezőbb a tavalyi június haviénál. — Fogyasztási és italmérési adóban befolyt 181.921 frt. 91 kr. 7.981 frt 17 krral kevesebb mint tavaly. Bélyegjüvedék fejében 26.427 frt 59 kr. folyt be. Dohányjüvedék fejében pedig 102.444 frt 25 kr.

Az egyenes adók kivétele az egész megyében befejeztetett. A m.-telegdi és czécszei mezőgazdasági szeszgyárak a szeszfőzési időnyre üzemüket befejezték.

Egyéb ügyek.

A margitta-széplaki uton besülyedt országút sürgős helyreállítására az alispán 2000 frtot utalványozott ki, helyeslőleg tudomásul vétetett.

Zathureczky István felebbezését az Alberti téligát felbontásánál felmerült kiadásai megterítése tárgyában, elvetették.

A bibornok felebbezését a Sebes-Körözs felett építendő gyiresi vashid ügyében felmerült vitás kérdést illetőleg, elvetették.

Kivételes nőszülési engedély adatott Kulcsár Sándor b.-bűszörményi, Ilyés Lajos zsadányi és Háber Adolf révi lakosoknak. Az árvaszéki elnök jelentését tudomásul vették, melyben bejelenti, hogy a f. év első negyedéről az árvaszéknél 389 ügydarab maradt, melyhez a II. negyedben jött iratokkal együtt a maradvány jelenleg 381 drb feldolgozatlan.

Az árvák létszáma jelenleg 25084, kik közül vagyonos 24750, vagyontalan 334, kik közül 1151 nagykorúsított az idei év első felében.

Adóleírások.

Marschalkó Leó p.-szöllősi volt gyógyszerész 2 frt 16 kr, Bereczky Géza nagyváradlakosról 20 frt 84 kr, Derecske községéről 3 frt 11 kr, H.-Bagoséről 2 frt 35 kr, Tépé-lől 1 frt 22 kr, Bélyfnyérről 93 frt, F.-Győrö-zséről 19 frt 50 kr, Kocsabieről 4 frt 56 kr, N.-Bajoméról 69 kr, Karaszóóról 91 frt 25 kr, Telegdéről 116 frt 40 kr, Kigyikéről 6 frt, Telkesdéről 3 frt, Czigányfalváról 1 frt 08 kr, Hagymádalfalváról 6 frt 84 kr, Jákó Hodosáról 40 kr, Sarkadéről 20 frt 99 kr, G.-Petriéről 15 frt 15 kr, B.-Ujfalu, Pocséj és Darvaséről 4 frt 40 kr, Bojtéről 19 frt 50 kr, utadól leiratott Beck Ignác, Rosenfeld Sándorné,

nem nyul, ha csak neki azt oda nem adják. Hustennie nem szabad, mert akkor hamis lesz; Korpával, levestel, tejjel és kenyérral tartják.

Brehm írja, hogy a régi bernáthegei faj kihalt, s a mostani fajt doggokból nevelték. A bernáthegei szerzetesek és a környék népe erről nem tudnak semmit. Ők azt mondják, hogy a mostani faj az ősi faj, mely soha ki nem halt. Annyi bizonyos, hogy a nálunk ismeretes lompos fekete kutyák, melyek bernáthegei néven szerepelnek, semmi atyafiságban nincsenek az igazi bernáthegeikkel.

Meghatva vettünk bucsut a bernáthegei kolostortól, látva e derék szerzeteseket, kik egész életükre vagy legalább fiataláguk korára számúzik magukat e vadonba, hogy a szükségét szenvedő vagy szerencsétlen embertársaikon segítsenek. Ilyenre csak a katolikus hittől, a tulvilág reményétől és az igazi keresztény felebaráti szeretet melegtől lelkesített szív képes. És lejövet elgondoltam, mennyi szépet és nagyot alkotott tizenkilenc század óta a kereszténység, s mily köznapivá és nyomorulttá teszi az embereket a vallástalanság. Eszembe jutottak Chateaubriand szavai, hogy a szerzetesek önfeláldozása nélkül Európa nagy része talán ma is vadon volna. Ide jöjjenek azok, akik a szerzetesi életet ócsárolják, s a tények erejétől kényszerítve kalapot fognak emelni ezen intézmény előtt, mely ily szolgálatakat tett az emberiségnek.

Deutsch Sándor, Grósz Zsigmond, Keuzer Sámuel terhéről szintén kisebb összegű adók irattak le.

Kisebb ügyek.

A Satori Miksa és Mór valamint a Diósi Ignác és fia Lajos czég által építettni szándékolt iparvasutak engedélyezése kérvényét pártolólágg terjesztik a kereskedelmi miniszterhez.

A közigazgatás első félévi állapotáról szóló jelentés a miniszterelnökhöz felterjesztetik. E felterjesztést már nagy részben közöltük lapunkban) Ér- Fancsika, Szentjobb és Csalános községek képviselő testületének a községi közmunka váltásának megállapítását illető határozatai jóváhagyattak.

A nagyszalontai főszolgabíró véleményes jelentése folytán Méhkerék és Ant községek postájául Kötégán állapított meg, Sarkad, illetve Nagyszerind eddigi utolsó posták helyett.

Egyéb teljesen lényegtelen ügyek elintézése után az ülés 12 óra után véget ért.

A nagyvárad katonai iskola.

— Milyen lesz a nevelőintézet épülete. —

A nagyvárad katonai iskola építését már napok mulva megkezdik a Neuschloss-építő czég, a ki mindhárom iskolának az építésével meg lett bizva.

A Rhédey-kert mellett már készen áll a 26 hold területet. Az épületek nem lesznek sohol a terület szélére építve, hanem a parkírozott területen bent.

A főépület nem a fasor egyenes frányában, hanem rézsut, kert-utcára nézően lesz a homlokzattal építve, 3 emelet magasságban. A hossza 130 méter. A földszinten lesznek az étkező, társalgó, billiárd, olvasó és táncztermek. Ezenkívül néhány tanterem.

Az első emeleten lesznek a tantermek, a nagy rajztermek: az irodák és a szertárak. A második emeleten a hálószobák 25—25 nővendékekkel.

Csinos kápolnát is építenek a II. emeleten, míg az I. emeleten nagy diszterem lesz. Külön épületben vivó, torna és czéllövő termetek rendeznek be.

A tisztek részére külön kétemeletes épületet emelnek.

A legénységet szintén külön épületben helyezik el.

A terület hátsó részén istállók, szinek fognak elhelyeztetni s ugyancsak itt lesz a nagy szabású uszoda, csementből.

Elkülönített épületet emelnek a kórháznak, orvosi rendelő szobákkal, gyógytárral, üdülő szobákkal s az ápoló lakásaival.

Gazdagon fogják berendezni és felszerelni a fizikai, vegytani és természetrajzi szertárakat.

Tervben van, hogy lovas iskolát is állítanak fel, vagyis belevonnák ezt is a hadapród iskola körébe; ez esetben még nagy fedett lovas iskolát és tágas istállókat is kell emelni.

A szerződés szerint az iskola épületnek 1898. augusztus hó 15-re készen kell lenni, hogy egy hónappal később megnyithassák az intézetet.

A nagyvárad iskolán kívül még a soproni és pécsi építik egyidejűleg. Mint már írtuk, mindhárom intézetet egy budapesti vállalkozó nyerte el, jóllehet hogy a nagyvárad iskolára Rimánóczy Kálmán adott legelőbb ajánlatot. Mindhárom iskolára azonban olcsóbb volt a Neuschloss-czége. De az államra még előnyösebb lett volna ha soproni és pécsi iskolát a budapesti czég, a nagyváradit pedig Rimánóczy Kálmán építette volna. A helyi iparra nézve véghetetlen előnnyel járt volna, ha Nagyvárad építész nyeri el a munkát.

reuséllenség már alig fordult elő, de a kezek és lábak teljes lefagyása még minden télen többször előfordul.

Még valamit a híres bernáthegei kutyárról. A klastrombéli szerzetesek e hasznos munkatársáiból jelenleg csak két gyönyörű példányt találtunk. A kicsinyeket a rend egyik közleges plébániáján nevelik. Azonkívül a rend minden plébániáján és a környék jobb módu lakosánál is akad egy-két példány. Az összes egyedek száma a könyveken mintegy százra rughat. Persze sokkal több volna, ha a kicsinyeket el nem adnák, kivált angoloknak és amerikaiaknak. Mert a tiszta bernáthegei kutyák nagyon kapósak. Egy köjökért hathetes korában 120—200 frankot fizetnek. Csak az a baj, hogy e kutyafaj hideg éghajlathoz való és meleg helyen elfajzik még akkor is, ha a keresztezés meg nem rontja az utódokat.

A bernáthegei kutya igen nagy állat. Szeme sárga, hasán, torkán, orrán s néha lábai és farka hegyes fehér; szeme körül néha füstös barna, szőre rövid és sima, vastag farkának vége felfelé kunkorodik. A him nagyobb és erősebb a nősténynél. Feje a doggok fejére emlékeztet, lábfeje széles és nagy. Természete szelid; az idegen iránt barátságos; de ha idegent lát, rögtön ugatással ad jelt urainak. Orra nedves, ami a kitűnő szaglás jele. Borzasztó ereje van. Egy felnőtt embert könnyen elhoz a hóban szemei feltűnően nagyon és bizalomgerjesztők. Az odamutatott bernáthegei ételhez

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Augusztus 5. Nagyvárad város közigazgatási bizottságának ülése d. u. 3 órakor.

Augusztus 5. Táncmulatság Érkenézen.

Augusztus 8. A brátkai fiatalság táncmulatsága a gör. kel. templom javára.

Augusztus 14. A belényesi tűzoltó egyesület nyári táncvizsgálma.

Szeptember 24. Katonai lóvásár Nagyszalontán.

Szeptember 25-29. Lóversenyek Nagyváradon.

Szeptember 27. Katonai lóvásár Nagyváradon.

Régészeti és történelmi muzeum (Shlauch park) nyitva minden vásár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* Templomszentelés Püspökiben.

Azt a szép román stílusban épült templomot, amelyet aranymiséjének emlékére pazar bőkezűséggel emelt a nagynevű egyházfejedelem Bihar-Püspökiben e hó 10-én, a templom védőszentjének, Szt. Lőrincznek ünnepén fogja ünnepélyesen felszentelni Schlauch Lőrincz bibornok püspök. A felszentelés után a misét az új templomban a bibornok fogja bemutatni a Mindenhatónak, Kinek dicsőségére épült ez új szép hajlék, a predikációt pedig Palotai László apát-kanonok tartja. A szép ünnepélyen mint értesülünk részt vesznek megyénk és városunk legelőkelőbbjei. élükön Beöthy főispánnal és Bulovszky polgármesterrel, valamint oda fog zarándokolni városunkból és a vidékről a hívők serege.

* **Porciunkula.** Tegnap volt a kapuczinusok bucsuja, Sz.-Ferencz látomásának emlék-ünnepé. A kis templom minden zugát megtöltötte ez ünnepén az ájtatoskodó nép. Tíz órakor volt az ünnepélyes nagymise, melyet Palotai László apát-kanonok tartott, megelőzőleg pedig Kiedorfer Lambert hirdette az Isten igéjét.

* **Az Alexis ezred jubileuma.** A debreczeni. 39-ik es. és kir. gyalogezred, örömmünnepet ült vasárnap. Most mult 25 esztendeje annak, hogy a sok csatában kitűnt, vitéz Dom Miguel ezred tulajdonosává Alexis orosz nagyherceget nevezte ki a király. Az ezred mely szálas hajdu-fiukból áll s egyike a monarchia legképzettebb és legszebb ezredeinek, jubileumi ünnepet tartott ez alkalomból. Az ünnepben a katonaságon kívül résztvett az egész város. Az ezred legénysége a lóverseny-téren tréfás játékokkal mulattatta a közönséget. A tisztai kaszinóban pedig ünnepi ebéd volt, amelyen Szuvics ezredes felköszöntötte az ezred tulajdonosát. Alexis nagyherceget, aki Párisban időzik, táviratilag üdvözölte az ezred tisztikara.

* **A nagyváradai anyakönyvi felügyelő körutja.** Szunyogh Loránd állami anyakönyvi felügyelő az anyakönyvi hivatalok megvizsgálása végett körutra indult s legelőször a nagyszalontai, és madarászi anyakönyvi hivatalokat vizsgálta meg Nagy Márton nagyszalontai főszolgabíró közreműködésével s a tapasztaltak után megelégedését nyilvánította Erdélyi Gyula szalontai és a madarászi anyakönyvezetőknek.

* **Gyógyszertár B.-Udvariban.** B.-Udvari község az iránt adott be folyamodványt rövid idő alatt már másodszer a belügyminiszterhez, hogy engedje meg a községben egy gyógyszertár felállítását. Kérelmüket azzal indokolják, hogy gyógyszerekért jelenleg Nagy-Bajomba, Báránra vagy P.-Ladányba kell menni, mely a gyógyszereket nagyon megdrágítja, de legfőképp azért hátrányos, mert az ut a téli időben sokszor egy napig tart. S így a szegény nép sokszor nem is használhatja a szükséges gyógyszereket. A patika fennállása teljesen biztosítva lenne, minthogy 6500 emberre terjedne ki az új patika vevő köre. A miniszter egyszer már

elutasította a község kérelmét nem tudni miért, hiszen Lőcsének csak 7000 lakosa van, mégis 2 gyógyszertára van.

* **Autonomiai választások Báránon.** Báránon a napokban ejtették meg az autonomiai kongresszusra küldendő képviselő választását. A választás iránt rendkívüli érdeklődés mutatkozott. Az összeírt 117 szavazó közül 94 le-szavazott s mindannyian dr. Hoványi Gyula jogtanárra adták a szavazatukat.

* **Egy plébános jubileuma.** Az ujlaki (III. kerület) plébánián ma ünnepelte Ott Ádám dr., plébános papi működésének 30-ik évfordulóját. Az ünnep tízedfél órakor kezdődött predikációval és nagy misével. A templomból a vendégek az ujlaki elemi iskola földszített tornatermébe vonultak, a hol Göz József dr. igazgató deputációt küldött a jubiláló plébánosért. Zeneszó kísérete az ünnepet az iskoláig, a hol lelkes éljenzéssel fogadták. Hitzinger Mátyás a hitközség nevében üdvözölte a plébánost, és ajándékol egy arany keresztet nyújtott át neki. Tatay Adolf dr. a III. kerület fővárosi bizottsági tagjai nevében szólott. Kiemelte az ünnepelt demokrata érzelmeit, vallás és külömbiséget nem ismerő felebaráti szeretetét. Csilléry Dávid dr. ügyvéd a III. kerületi iskolaszéki tagok nevében, Kaul Nándor pedig a katolikus hívek nevében intézett néhány üdvözlő szót az ünnepelthez, a ki mindegyiknek külön mondott köszönetet.

* **Nyomdászok gyűlése.** A budapesti nyomdászok a Széchenyi-tér kioszkjában értekezletet tartottak ma délelőtt. Az augusztus 20, 21 és 22-én Debreczenben tartandó kongresszus napirendjéről tanácskoztak. Ezenkívül elítelték a nyomdász-egyesület választmányát, a mely, bár háromszázhatvan tag aláírásával kérték, hogy rendkívül közgyűlést hívjon össze, a kérelmet nem teljesítette.

* **A biharmegyei közkorház betegforgalma.** Dr. Fráter Imre, a biharmegyei közkorház főorvosa, tegnap beterjesztette az alispánhoz a közkorház mult havi forgalmáról szóló kimutatást. E szerint a mult hóban felvétetett a kórházba 182 férfi és 133 nő, összesen 315, a junius hónapról hátramaradt betegekkel együtt így ápolás alá került 275 férfi és 313 nő, összesen 588, ezek közül elhagyta a kórházat meggyógyulva 81 férfi és 97 nő, javulva 53 férfi 40 nő, gyógyíthatlanul 8 férfi és 10 nő, meghalt 14 férfi és 10 nő. Az ápolási napok száma 8335 volt.

* **Felügyelet a tanulókra.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter elrendelte, hogy akkor, mikor a tanulók istentiszteleteken és egyéb alkalmakkor testületileg megjelennek: az egyes intézetek tantestületei a legszigorubb felügyeletet tartoznak gyakorolni.

* **Küzdelem a levegőben.** Érdekes harc-nak voltak Czucz község lakói a héten szemtanúi, mely egy sas és egy kígyó között folyt le. Egy sas ugyanis egy nagyobbfajú kígyót tett zsákmányává és vele fölrepült a magasba. Am a kígyó a levegőben hamarosan magához tért és testével ellenfelét átfogta, hogy ez a szabad repülésben gátolva volt. Heves küzdelem támadt most a két fél között, mely tovább egy óránál eltartott s melyben hol a tollas ragadozó, hól a sikamlós hidegvérű állat lát-szott a győztesnek. Nagy néptömeg várta az érdekes párviadal kimenetelét, melynek vég-eredménye az volt, hogy a sas utóvégre nem győzni, hanem menekülni akart már zsákmányától és így a földre ereszkedett. A körülállók a vérző kígyót agyonverték, de a madarak királya is annyira meg volt sebezve és annyira kimerült, hogy fölszállani már képes nem volt.

* **Kinevezés.** A pénzügyminiszter Ifj. Markus János nagyváradai m. kir. pénzügyigazgatósági számgyakornok jelöltet segélydíjas számgyakornokká ideiglenes minőségben kinevezte.

* **Egy herceg lovasbravurja.** Parma hercegeinek tizenhat éves fia, Elie herceg, a ki most a bixi (Dél-Tirol) főiskolán végzi tanulmányait, a minap nevelője, Burkó huszárezre-

des kíséretében Brixből ellovagolt Schwartzauig, Alsó-Ausztriába. Az ötszáz kilométeres utat két nap alatt tették meg és maguk és lovaik igen frissen, a fáradtság minden jele nélkül értek a schwartzaui várba. A herceg és kíséretje öt napon át reggel öt órától este tizig ült nyeregben és szinte pihenésszámba ment, ha meredek utakon a lovakat kantáron kellett vezetniük.

* **Jönnek a huszárok.** A gyulai honvéd huszár ezred három százada tegnap Nagyszalontára érkezett, honnan holnap Nagyváradra jönnek.

* **Vizbefult gyermek.** Kis László szalontai kerti csösz 3 éves gyermeke a napokban kint játszott az édes apja udvarán s játék közben a ház eresze alatt levő esővíz felfogó kádhoz ment, arra felkapaszkodott, hogy megnézzze: »nincs-e kígyó a vízbe?« A felügyelet nélküli kis fiu egysúlyt játszva, belezuhant a vízzel telt kádba s mire játszótársa, aki szintén még csak 5 éves — hirt adott a házbán dolgozó anyának, a kis fiu már halva volt.

* **Névmagyarosítás.** Kiskoru Káplai Boldizsár dsoszángurbesdi (Biharmegye) m. kir. földmérés-i növendék nevét belügyminiszteri engedéllyel »Kollányi«-ra változtatta.

* **Akinek hazája széles e világ.** Az egyik neve Iván, a másikat ő maga sem tudja. Béjarta kétszer-e világot s nyugtalan lelke nem talál sehol otthont. Ide cézheledött egy szomszéd városba, hol mint csavargót elfogták és mivel nem tudják ki tőle hová való, egyik városból a másikba toloncolják. Tegnap Nagyváradon volt, de mivel itt sem talált atyallia-kra, a rendőrség odébb utasította. Így adják kézről kézre míg végre talán a nagyvilág valamelyik kis pontján meglelepitik s hazája is lesz meg faluja is.

* **Furcsa házasság.** Ki ne ismerné Fánye Tódort? Ez Várad leghíresebb csavargója, ki napról-napra tör valami borsot a rendőrség orra alá. Ez a Fánye Tódor most már az anyakönyvi hivatal is felkereste. Házasodni akar s híres neve mellé, kiírják a házasság hirdetési táblára a Davola Aloiza nevét s pár hét múlva megtartják az esküvőt, melyre bizonyára hivatalosak lesznek, a váradi hírneves alakok, mint amilyen a másik Fánye, meg Bogye stb. Tegnap már bejelentette a házassági szándékát, beszerezte az okmányokat s ma már kint fog figyelni a neve a városháza előtt.

* **Öt körözés egyszerre.** A nagyváradai kir. törvényszék nem kevesebb, mint 5 körözést tesz közé a tegnapi »Rendőri Közlöny«-ben. A körözött jómadarak a következők: Wiener Mózes 54 éves izr. szabó tűzvész okozásával vádolva, Kun János 29 éves ev. ref. asztalos sikkasztással vádolva, Nagy Miklós 19 éves eseléd lopással vádolva, Braun Ignác nagybárdi születésű ember magánokirat hamisítással vádolva és végül Lippe Mór nagyváradai piaczi kalmár rendőri kihágással vádolva. — A szökésben levő 5 ur pedig élvezi az arany szabadságot.

* **Eltűnt ember.** Brágye Péter Simódi lakos Mihály nevű 23 éves fia még mult hó 16-án eltűnt a faluból s azóta semmi hír sem érkezett felőle. A hülye természetű embert az élesdi járásbírószág körözötteti.

* **Rajta csipett tolvaj.** Dr. Grünfeld Mór belényesi orvos családjával Meránba akart utazni. Este tíz órakor Nagyváradra érkeztek és a Rimanóczy szállodába szálltak. A börtöndöket is felküldték ide egy bérkocsistól. Ezeket felküldték a 37-ik számú szobába ők pedig az étterembe mentek vacsorálni. Vacsora után felmentek a szobába s észre vették, hogy egy kis táska mely ezer forint értékű ékszer és 363 frt készpénzt tartalmazott eltűnt. Gyanú-jok a szolgára esett s jelentést tettek nyomban Faludi Soma rendőr őrmesternek, ki erélyesen hozzálátott a tettes kiderítéséhez. S i t e r Albert szolgálta tagadta, hogy ő vitte volna el, mire a 12 számú bérkocsi tulajdonoshoz mentek. Ez kijelentette, hogy már napok óta beteg s lovát ez időtől fogva egy Kás a nevű csavargó hajtja. Nyomban elfogták e derék legényt, s csakugyan nála találta meg Faludi a

böröndöt s rögtön át is adta tulajdonosságának. A tettest ki eleinte tagadott, — bekísérték a rendőrséghez, hol beismerte, hogy nem feledékenység, hanem lopási szándék miatt tünt el a börönd a jeles firmát, tegnap átkísérték az ügyészséghez.

* **Kenyér tolvaj.** Tulajdonképpen nem tudják, hogy ki a tolvaj, de tény, hogy valami éhes ember lehetett. Nagyvárad mellett egy kenyeres kofa szekereiről tünt el tizennégy darab forintos cipő s a károsult a rendőrségnél tett jelentést.

* **Elesipett lepke.** Egy elegánsan öltözött nő ment pár nappal ezelőtt a Wöber szállodába s magát özv. Welles Károlynénak adta ki. 17 frt 70 krt hitelezett csak hamar s minden bucsu nélkül tovább állott. A cziffra lepke azonban a rendőrség kézrekerítette s ekkor kisért, hogy Gagy Veronának hívják s Dragonyosd biharmegyei faluból való. Kitünt az is, hogy ő nagysága nagyon is kétes perszóna. Ől a míg el nem toloncsolják.

* **Sikkasztó nő.** Özv. Velesz Károlyné sok szép dolgot követett el Nagyváradon. Amilyen volt az egész itt időzése, éppen így távozott, helyesebben szökött el Nagyváradról. Többféle pénzt szedett fel, különféle ürügy alatt s Vasárnap reggelre csak hült helyét találták. Megszökött, az az csak akart, mert a rendőrség elfogta s ma már az ügyészség börtönében elmékedik tetteiről. Az elsikkasztott összegén kívül, a nevezettnek még nagyon sok adósága is van, mi azonban a nagyharang kontójára iródott fel.

x **Hölgyek figyelmébe!** Markovits Mór parti-áruháza Kert-utcán. Végeladást nem rendezek, azért az összes raktáron levő divat és vászon cikkeket bármilyen árkban elárulom a meddig a készlet tart. E ritka alkalmat a nagyérdemű hölgyközönség figyelmébe ajánlva maradtam kiváló tisztelettel Markovits Mór partiáru kereskedő.

Egy nagyváradai fiu mint görög tiszt.

Egy Tamás László nevű vállalkozó szellemű ifju érkezett a napokban Budapestre.

Az apja görög katolikus lelkész Szatmáron, ő pedig, — míg el nem kalandozott babérokot aratni, Nagyváradon járt a gimnázium hetedik osztályába. Itt tanulta Petőfi verseit és különösen az »Egy gondolat bánt engemet: ágyban párnák közt halni meg« kezdetű költemény oly hatással volt rá, hogy mihelyt együtt volt az utiköltség, nem tétovázott sokáig, hanem sutba dobta a könyveket, érzékeny bucsut vett a diáktársaitól és farsang utóján távozott Nagyváradról. Szülőit nem értesítette elhatározásáról, mert — amint megjegyezte — az édesapja nagyon kriminális ember, aki egy percig sem habozott volna kézzelfogható módon kapacitálni őt, hogy jobb, ha folytatja tanulmányait. Csak Brassóig ment vonaton, aztán, mert nem volt utlevele, anélkül pedig nem eresztették át volna a határon, hát úgy segített, magán, hogy alkuba bocsátkozott egy oláh emberrel, aki négy forintért elvezette őt a Romániában fekvő Predeal községbe. Itt ismét vonatra ült és ki sem szállott Brailáig. A kupéban megismerkedett egy görög kereskedővel, aki jó tanácsokkal, utbaigazítással szolgált neki, sőt ki-esszökölte, hogy még aznap fölverték egy Konstantinápolyba vitorlázó hajóra.

Innen már könnyebben mehetett tovább. Nem kértek tőle sem igazolványt, sem utlevelet, a többi utassal együtt átszállították egy olasz hajóra s ezzel ment egész a Pireus nevű kikötőig, ahol ugyanakkor vetett horgonyt egy orosz hajó, amely szintén lünye volt önkéntesekkel. Ezekkel egyesültek és a görög kormány által kirendelt külön vonatra ültek, amely most már egyenesen Athénbe vitte őket.

Itt egy görög kaszárnyába szállásolták el, itt három napi időt adtak neki, hogy uti fardalmait kipihenje, azután katona-mondurt adtak rá és beosztották egy osztrák-magyar önkéntes csapathoz, ahol egy hónapig tanulta a fegyverforgatást. Husvét után következő vasár-

nap már Piréán keresztül Voloba ment a hadsereggel, ahonnan három napi pihenő után Larisszába mentek.

Itt már javában folyt a harc. Ő is a küzdők közé került és elszántan harczolt, de hasztalan volt minden igyekezet, mert a túnyomó erővel nem bírtak.

Visszavonulás közben a törökök hirtelen rájuk támadtak és a meglepett sereg erre annyira megrémült, hogy eszeveszett futásnak eredt. A rend teljesen fölbomlott, a görögök elhanyagolt fegyvereiket és futott, ki merre tudott.

A csuf menekülés után Farsalába gyűlt lassankint össze újra a szétvert sereg, amely ekkor körülbelül 20000 főből állott. Farsalában 10 napig tétlenül vesztegeltek, aztán az önkéntes csapatot 1000 vadászszal együtt Matiba küldték portyázni.

Matinál 500 görög vadász lelte halálát, az önkéntesek közül is számosan, maga Tamás is megsebesült, de a törökök vesztesége legalább négyszer annyi volt.

Farsalában csatlakoztak a hadtesthez és ezzel együtt fordultak vissza az ellenségre. Most már nem csupán fegyverrel, hanem ágyukkal is harczoltak.

A harc tüzeiben Tamás László több sebet kapott, ezek közül egyik olyan súlyos volt, hogy eszméletlenül rogyott össze. Hordágyon vitték a harcztérről a kikötőig.

A hajón végre kimosták a sebet, elvitték Athenbe és itt több mint egy hónapig feküdt a kórházban. Major Ferencz orsz. gyűlési képviselő, Székesfehérvár volt főorvosa, ebben az időben pár hétig szintén Athenben tartózkodott és nagyrészt az ő gondos gyógykezelésének köszönhető Tamás, hogy végre fölépült és visszatérhetett hazájába, ahol csak rövid ideig marad azután ismét Görögországba utazik, hogy már mint tiszthelyettes szolgáljon tovább a hadseregben.

TANÜGY.

Sipos Orbán jelentése Biharmegye kisdedővodáiról.

Sipos Orbán nagyvárad kir. tanfelügyelő a napokban terjesztette be Biharmegye közigi bizottsághoz a megye területén lévő kisdedővó intézetek fejlődéséről és állapotáról szóló jelentését. A 46 nyomtatott oldalra terjedő s lelkiismeretes gonddal és fáradsággal összeállított jelentésből az érdekesebb adatokat közölni fogjuk. Most csak azt emlíjük meg, hogy jelenleg a megye 104 községében van óvoda vagy állandó nyári menedékház felállítva, mi tekintve azt, hogy a megyében csaknem 500 a községek száma, körülbelül 20 %-nak felel meg. — A statisztikai adatok és összehasonlító kimutatásokban bővelkedő füzetkét addig is megleget figyelmébe ajánljuk a kisdedők sorsát szívkön viselő tanügybarátoknak. Elolvasni sem unalmas.

Kiránduló ovodások. Balogh Irma ujonan megnyitott ovodájának növendékei, vasárnap kirándulást tartottak. A »Rédey-kert«-i lövölde helyiségében töltötték az időt s itt verseltek és játszottak késő estig. A kiránduláson nagyon sok szülő is jelen volt s gyönyörködtek a kis gyermekekben, kik kedélyesen töltötték az időt.

EGYESÜLETEK.

Ujegylet. A belügyminiszter a bihar-diószegi izr. szent-egylet alapszabályait csekély észrevételezéssel jóváhagyta.

A vérző hőskért. A magyar vörös kereszt egyesület igazgatósága egy 16 lapra terjedő kis füzetet adott ki az egyesület humanus célja érdekében. A füzetke a vörös kereszt egyet történetét mondja els az egyesület szervezetét ismerteti. A vonzó modorban megírt könyvecskét, mely czimlapján igen sikerült tuss-rajzban az egyesületnek háboru esetén

való működését tünteti fel, bárkinek megküldi az egylet Budapesten székelő igazgatósága. Az egyesület fennállása óta Magyarországon félmillió forintnál többet költött jótékony célra.

MULATSÁG.

Az iparosifjak tánczestélye. A nagyvárad iparosifjak pompás tánczestélyt rendeztek Kárger Sándor vendéglőjében vasárnap. Jó hangulatban, kedélyesen mulattak a kora hajnali órákig. A négyeseket negyven pár tánczolta. Az izletes ételek és italok elismerést arattak.

Jeien voltak:

Asszonyok: Balcsó Istvánné, Czika Ignáczné, Felvinczi Lajosné, Groza N-né, Bocskai J-n, Horváth Sándorné, Lakatos Mihályné, Kangur Teréz, Kis Lajosné, Vajna Józsefné, Weinpolter L-né, Hegedüs Sándorné, Boros Péterné, Lőrinczy Lajosné, Billokh Jánosné, Veinstein N-né, Zismányi Endréné, Boczanyi Sándorné.

Leányok: Balcsó nővérek, Bilekh Anna, Czika Aranka, Felvinczi Terka, Karger Róza, Groza Nina, Kiss Mariska, Kupa Mariska Hornáth Róza, Bocskai Erzs, Bacha Elén, Lakatos nővérek, Vajna nővérek, Weinpolter nővérek, Hegedüs Pepi, Boros Vilma, Jánosi Boriska, Veinstein Róza, Lengyel Mariska, Boczanyi Róza, Zettel Mariska.

IRODALOM.

Mi az „Esperanto“ nyelv?

— Egy új világnyelv. —

Mióta a sokat emlegetett és sokat magasztalt Volapük nyelv megbukott, az emberek elvesztették bizalmukat minden olyan kísérlet iránt, a mi világnyelv czim alatt próbált szerencsét.

Ez a bizalmatlanság önkénytelenül vetette fel a kérdést, hogy vajjon van-e szükség a világnyelvre? Nagy szellemek, mint Lacon, Descartes, Leibnitz, Voltaire, Ampère, Crimm, bebizonnyitották, hogy van. Van, mert több modern nyelvet évek alatt sem lehet megtanulni. Szükség van tehát egy oly nyelvre, melylyel az egész világon megértethetjük magunkat de ennek a nyelvnek oly logikusnak kell lenni, hogy megtanulása csak napokat vegyen — igénybe.

A Volapük nem volt életképes. Most azonban elmondhatjuk, hogy a kérdés meg van valósítva. Az a minek eszméjével a tudós világ oly régen foglalkozott minek megalkotásán sok nyelvész sikertelenül fáradozott, azt végre létre hozta egy orosz tudós: dr. Zamenhof.

Mig a Volapüknek mindenfelől csinálták a reklamot, ő elvonulva a világtól 12 éven át a világnyelv megalkotásán dolgozott.

Kilencz évvel ezelőtt, mikor munkájával készen volt közreadta s rövid idő alatt azt világszerte kimondták, hogy a dr. Zamenhof alkotta »Esperanto« nemzetközi nyelv az egyedüli, melynek jövője van: ez a valódi világnyelv.

Az »American Philosophical Society«, mely épen azon fáradozott, hogy meghathatározza, milyennek kell lenni egy világnyelvnek, mikor az »Esperanto« nyelvtant megkapta, elragadtatással tapasztalta, hogy az »Esperanto« világnyelv épen azon elveket valósította meg a mi a tudós társaság maga tűzött ki.

Abból, hogy kilencz év alatt az Esperantoról semmit sem lehetett itt nálunk hallani, azt lehetne következtetni, hogy az Esperanto még a vonagló, vagy talán már ki is mult Volapüknél is élethetlenebb valami. Azonban nem az Esperanto nyelv semmisége az ok, hanem az, hogy mi úgy vagyunk, mint a róka a morga lyukában, csak arról van tudomásunk, a mi a lyuk száda közelében történik; a lyuk szadánál pedig leginkább bőrünkéről, de nem előnyünkéről van szó. Minekadni tudtára, a magyar embernek, hogy a nyolcz éven át kinosan deklinált latin és német nyelvnek azt a gyakorlati hasznát láthatja a dr. Zamenhof logikus kombinációjával, hogy az iskolában valahogy megragadt latin, német,

görög és a közbeszédből, ismert olasz, francia és angol szókából olyan nyelvet állíthat össze, melylyel ismeretségbe léphet haladni kívánó embertársaival Grönlandtól Brazília déli határig, Laplandtól Kaplandig és Szibéria közepétől Amerika nyugati határáig.

Él-e az »Esperanto« nyelv?

Az Esperanto nyelv életképességének már is legerősebb érve az a nagy elterjedtség, a melynek világszerte örvend. Alig van már ország, ahol e nyelvet ne beszélnek. Legnagyobb elterjedtségnek a következő országokban örvend: Franciaország, Németország, Angolország, Oroszország, Svédország, Norvégia, Dánia, Finnország, Izland, Spanyolország, Portugália, Hollandia, Belgium, Szerbia, Bulgária, Románia, Svájc, Ausztria; a többi világrészek közül Afrika és Ázsiában is, de Európa után Amerika az, amely leghamarabb elfogadta világnyelvnek s különösen az Egyesült-Államokban, Braziliában és az Argentina köztársaságban vannak nagy számmal Esperantisták.

Nagyobb városokban, így Párisban s Franciaország kisebb városaiban is; Nürnbergben, Szt.-Pétervárt, Odessában, Grodnóban, Varsóban, Upsalában szervezett Esperanto-klubok vannak, ahol Esperanto estélyeket és színelőadásokat tartanak.

A következő párisi világkiállításon lesz Esperanto-klub, Esperanto vezetők, s így, ha valaki nem tudja a francia nyelvet, a párnap alatt megtanulható Esperanto nyelven könnyen boldogulhat. A jövő évi Moszkvában tartandó orvosi kongresszuson Esperanto nyelven is fogunk tanácskozni.

Az Esperanto nyelvnek szép irodalma van s Homér, Shakspeare, Goethe, Byron, Heine, Puskin, szóval minden jeles író műveit meg lehet találni olyan jeles fordításban, a melyet egy nemzeti nyelven sem lehet produkálni, mert oly aprólékos finomságok visszaadására csakis a neutralis Esperanto nyelv képes.

Az Esperantisták-nak már lapjuk is van. »Lingvo Internacia«, mely igen érdekes szépirodalmi tartalommal, már sok ezer példányban jelenik meg: egy párisi lap, az »Etranger« Esperanto nyelven is közöl cikkeket.

Azon Esperantisták jegyzékét, kik külföldiekkel levelezni akarnak, minden évben kiadják, megjelölve benne az illető pontos címét és lakását s ez által, ha valamely városba utazik az ember, csak meg kell hogy nézze a jegyzéket s azonnal megtudja, hol, melyik utcában talál Esperantistákat, a kik mindig szívesen fogadják. Ime az »Esperanto« nyelv!

Előfizetési felhívás.

Az a nagy érdeklődés, melylyel az Esperanto nyelvet fogadták országszerte, szükségessé tették nyelvtannak magyar nyelven való kiadását.

A könyv tehát a következőket tartalmazza. I. Esperanto nyelvtan. II. Esperanto gyakorlókönyv. 50 gyakorlattal, minden gyakorlat szótárczával és jegyzetekkel ellátva. Egy elbeszélés a nyelvtani szabályok elemzésével. III. Szemelvények az Esperanto irodalmából. Terjedelmes mutatóanyagok a legjelesebb írók műveiből Esperanto fordításban: Shakspeare, Hamlet (30 lap). — Goethe, Faust. — Byron, Kain. — Heine, Költemények. — Homér, Iliasz — Turgenjew, Költemények prózában. — Elbeszélés az Esperantisták életéből. — Vegyes elbeszélések — Uti levelek. — Vegyes költemények. — Az Esperanto »Hymnus.« IV. Esperanto-Magyar szótár. — V. Magyar-Esperanto szótár. VI. A világnyelv kérdése.

Jeles emberek véleménye az esperanto nyelvről. — Volapük-e vagy Esperanto? — Párhuzam a Volapük és Esperanto nyelv közt. — Egy vers és egy levél összehasonlítása 12 nyelven.

A műhöz dr. Bálint Gábor egyetemi tanár és nagyírú nyelvész irt előszót.

A művet előfizetés útján 1 frt. 80 krért szerezheti meg bárki; de később bolti ára jóval drágább lesz. — Gyűjtők 10 előfizető után tiszteletpéldányt kapnak.

A gyűjtő-ívek szeptember hó 20-ig, vagy legkésőbb szeptember hó 30-ig a szerző címére: Barabás Abel, Kolozsvárt, »Ellenzék« szerkesztősege küldendő; az előfizetési díjak pedig ez év november 5-ig küldendők be.

SZINHÁZ ES MŰVESZET.

Két előadás.

Vasárnap két előadás volt a színpadon. Délután »az eleven ördög« című künő operette került színre, a czimszereppen Ámon Margittal, ki eleven játékaival nem egyszer tapsra keltette a közönséget. Szépen előadott dalait, többször megújrazták. A többi szereplők is ügyesen játszottak.

Este »Szókimondó asszonyság«-ban-bucsuzott el. Gál Gyula a közönségtől. Napoleont játszotta s ez uttal is olyan alakítást produkált, mely ritkítja párját. Egyes jelenetei után valóságos taps vihar tört ki s a közönség ezzel vett búcsút a távozó művésztől.

Mellette Hováth Paula tünt ki leginkább. Átgondolt s helyes felfogású játékaival kiérdemelte az elismerést.

A többi szereplők is, kivétel nélkül megállották helyüket kisebb-nagyobb szerepeikben.

A »Bőregér.« Érdekes operette előadás lesz csütörtökön a színpadon. Egy rég nem adott bájos operett fog színre kerülni, mely darab még minden alkalommal nagy közönséget vonzott a színházba. A szereplők nagy ambícióval készülnek s már javában folynak a próbák, hogy minden tekintetben élvezetes előadásban legyen része a közönségnek. A fő-női szerepeket Ámon Margit, Rontai Boriska és Székely Irén fogja játszani.

Vendégek a színpadon. Mint értesülünk, Leszkay András színigazgató, érdekessé akarja tenni a saison hátralevő részét s a jutalomjátékokon kívül, jeles művészeket hozat a néhány előadásra. E héten játszik a Vizváry család s ezután fellép Deli Emma, a vígszínház szubretje. — Alkudozások folytat Blaha Lujzával is ki mos már letett azon szándékáról, hogy visszavonuljon a színpadtól. A saison legvégén pedig a Salvini előadások sorozata fog következni, mely előadásokkal méltóképpen fog végződni a színi idény. Jutalomjáték tizenégy lesz s minden jobb tagnak kijut a része belőle.

Nap és hold. Ma ismét fel elevenítik ez érdekes és kedves zenéjű operettet a színpadon. A multkori siker folytán bizonyos, hogy ez alkalommal is nagy közönség vesz részt az előadásban. A darabban a főszerepeket Rontai Boriska Székely Irén fogja játszani.

A Kövessi pár Nagyszalontán. A Kövessi pár szombaton fejezte be vendégszereplését Nagyszalontán, mely alkalommal a »Sz. L.« a következőket írja róluk: Szombaton lépett fel először vendégként Kövessiné Iványi Mariska az »Üdvöskében«, mint Bettina, elbájlva a közönséget, mely tapsviharral kísérte a vendégművésznő temeramentumos játékát, újrazta énekszámait. Nem kisebb hatással játszott vasárnap a »Piros bugyelárisban« Török Zsófit. Kedden Kövessi Albert és Iványi Mariska együttes fellépéssel színrekerült zsufolt ház előtt a »Goldstein Számi« Kövessi természetes diskret játékának művészetével állandó derűtségben tartotta a közönséget, mely tetszésének számos kihívásban adott kifejezést. Kövessiné aranyos jókedvvel játszott Virág Tonesit, nagy hatással, mint rendszeren. Csütörtökön Kövessiné bucsufellépéssel »Nánit« adták, mikor is a kedves művésznőt virágtrombitával és gyönyörű csokorral lepték meg tisztelői. Kövessiné elragadó kis sváb leány volt és a közönség ugyan elhalmozta tetszésének zajos tapsban való nyilvánulásával.

Igazságszolgáltatás.

A nagyváradi kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: Dr. Gedeon László.

1612. Mann Adolf — Micskey Antal.
1656. Weinberger Lajos — Schwarcz József.
1610. Orga Janku — Bodrován Janku.
1420. Simalya Mihály — Jurinesik János.

1653. Simalya Mihály — Jurinesik János.
1628. Adiósváry gazd. — Branyiczky János.
1636. N. Szebeni ikptr. — Czoty Sándorné.
1636. Pinta Emánuel — Éliás Salamon.
1659. Agyagvölgyi János — Scheres Mihály s. t.
1660. Kelecsényi Ferencz — Krisnai Györgyné.
1674. Andor István — Andor Géza.
1685. Lisenstadter s. t. s. Bittenbinder Kondrád.

Előadó: Nagy Ferencz.

2234. Zachariás József hiv. sikkasztás.

Előadó: Polchy Mór.

2524. Bulzán János s. t. lopás.
2650. Bura Péterné emberölés.
2350. Gázsó László közrend elleni kh.
2390. Maduczta Toma testi épség.
2433. Hajdu Pál ingatl. vagyon rong.
2477. Szőke Lajos véderő elleni kh.
2540. Aoramucz Nikolae közcsend elleni kh.
2542. Kollár Frigyes rágalmazás.
2538. Bertok Péter és neje becsületsértés.
2539. Kolozs János rágalmazás.
2557. Kovács Jenő becsületsértés.
2606. Angelina Tivadar s. t. sikkasztás.
2671. Bogye Györgye lopás.

REGENY-CSARNOK.

P R A D A.

Fordította K. G.

82.

Ottó Vilmos állapotát nem igen figyelte s ezen felelet is olyan volt, hogy egy negyed óra múlva maga sem emlékezett mit mondott.

Könnyű léptekkel haladt hazafele, fejét pedig oly magasan hordta, hogy így még soha sem járt atyja halála óta.

Mintha mázsás kő esett volna le kebléről végül a szerelem alább hagyott, az a szerelem mely vampirként tapadt szívéhez.

Végül nem érezte karmait és a boldogság fiatalság, remény kezdte szívét betölteni. A mult terhe lehullott válláról, boldogan szabadon nézhetett a jövő elé.

Mikor Daisy a szobába visszatért, első tekintete a gyűrűre esett, tüstént felvette s így szólt elpirulva a bevészt betűk megpillantásakor.

— Ottó ur elvesztette gyűrűjét, még mindig hordja?

— Nem, soha többé! — felelé Vilmos fejét rázva.

— Akkor szándékosan ejtette el.

— Ugy látszik.

Csendes jajszó gyanánt hangzott ez.

— Mi a bajod édes bácsikám? — szólt Daisy közeledve — ugyan mond meg már egyszer az igazat.

Vilmos fejét karjaival átfogva kebléhez szoritotta mint egy jó anya.

Vilmos behunyta szemét az ő szíven nyugodott, azon a szíven, melynek dobogását hallotta míg Daisy ajkai homlokát érinték. Vilmos szívében minden csepp vér fellángolt a szeretet és boldogság után való tehetetlen vágytól.

— Mi hiányzik nekem? Mi bajom? — felelhette volna. — Nincs egészségem, erőm, jogom ahhoz, hogy a te szereteted bírjam.

De semmi ilyesmi nem tudott ajkára jönni.

— Gyermekem! — szólt — bocsáss el, kérlek szívem, ugy összeszorul.

És miután ellent mondott kívánságának falféheren, vértelen ajkakkal hanyatlott vissza székébe.

— Ah, bácsikám! — zokogott Daisy — tégy valamit.

Vilmos kinyújtotta karjait utána átölelte s csokkal halmozta el.

— Daisy! semmi sem segít már rajtam! Életem vége felé közeledik. Magamért nem is szomorkodom de te miattad még sokáig szeretnék élni. Kire bizzalak szegény kis árvám? Atyád özvegyére semmi esetre sem.

— De neked nem szabad meghalnod Vilmos bátyám! — kiáltott Daisy azzal a tüzzel mint akkor, midőn Vilmost ágyba dön-

tötte, — az nem lehet, azt Daisy nem akarja.

— A régi Daisy — szolt Vilmos mosolyogva — vajjon meddig fog még meg-meg ujulni?

Daisa melléje térdelt, czirógatta, még könnyei azzát öntözték.

— Vilmos bácsim! ha te engem igazán szeretsz akkor még élned kell sokáig, olyan elhagyatott leszek, ha te elmégy mellőlem.

— Add ide a gyűrűt Daisy! Holnap reggel mindjárt átadom Ottónak ha eljön.

Daisy csudálkozva nézett rá.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK

Királyi adomány.

Bécs, augusztus 2. (Saj. tudósítók táv.)

A király a csehországi árvizkárosultaknak 30,000 frtot adományozott a saját pénztárából.

A király az árvizkárosultakért.

Ischl, augusztus 2. (Saját tudósít. táv.)

Általános feltűnést okozott ma reggel egy ischli távirat, melyben a király elrendelte, hogy a császári park a nagy közönség részére állandóan nyitva tartassék. Ez alkalomból ő felsége a királyné a polgármesteri hivatal utján ama legmagasabb elhatározását tudatta a közönséggel, hogy személyesen fogja a császári villában az árvizkárosultak segélyezésére szánt ajándékokat átvinni.

A német kancellár Bécsben.

Bécs, augusztus 26. (Saj. tudósít. táv.)

Hohenlohe birod. kancellar éjjel ideérkezett és ma Berlinbe utazott.

Az osztrák kormány segélye.

Bécs, augusztus 2. (Saj. tudósítók táv.)

Badeni felszólítást intézett az árvizkárosultak városainak polgármesteréhez, hogy a szükséges pénzsegélyért fordutjanak a kormányhoz.

Ráth Károly temetése.

Budapest, augusztus 2. (Saj. tud. táv.)

Ritka fényvel, rendkívüli részvét mellett ment végbe Ráth temetése. Splényi rendőrkapitány vezetése alatt 340 rendőr kivonult és még számtalan küldöttség. Elbucszattatta Márkus József és Heltai Ferencz.

Árviz veszedelem Bécsben.

Bécs, augusztus 2. (Saj. tudósítók táv.)

Bécsben a helyzet még mindig veszélyes, a Duna menti lakosok felszólítottak az óvintézkedések megtételére. Duna csatorna medencéje 1-kor d. u. erősen megdagadt, minden pillanatban várható, hogy kilép a mederből.

Ki lesz az új főpolgármester?

Budapest, augusztus 3 (Saj. tud. távirata.)

A főváros nagy része Gerlóczy alpolgármestert óhajtja főpolgármesterré megválasztani.

Elhunyt urlovas.

Berlin, augusztus 2. (Saj. tudósít. táv.)

A legutóbbi versenyen szerencsétlenül járt gróf Sach tegnap meghalt, halála előtt egy félórával istállóját fivérére végrendeletileg hagyta, vagyona 25 millió.

KÖZGAZDASÁG.

Selyemhernyó beváltási kimutatás Bihar megyéről.

Rátkay József, kinek Bihar megyében a selyemtenyésztés ügye annyit köszönhet, be- küldte hozzánk a múlt évi selyemgubó beváltásokról szerkesztett kimutatást, melyet alább

közlünk. Aki figyelemmel átvizsgálja e kimutatást, örömmel fogja látni, hogy mily biztos alapon nyugszik immár Bihar megyében a selyemtenyésztés ügye, mely oly szép virágzásnak indult:

Község neve	Bev. gubó mennyiség								Vétel ár	
	I. o.		II. o.		III. o.		Össz.		frt	kr.
	ko.	d.	ko.	d.	ko.	d.	ko.	d.		
Nagyvárad	59	86	59	20	6	75	125	81	89	89
Bihar-Püspöki	—	30	—	60	—	—	—	90	—	60
Bors	—	65	—	15	—	—	—	80	—	70
Ártánd	—	10	—	40	—	—	—	50	—	30
M.-Keresztes	3	30	3	40	—	30	7	—	4	60
Esztár	—	70	1	30	—	—	2	—	1	35
Konyár	8	—	64	10	8	10	80	20	40	44
Nagy-Léta	7	40	13	95	—	60	21	95	14	38
Paptamási	—	90	5	50	1	—	7	40	3	69
Vedres-Ábrány	2	15	8	40	—	70	11	25	6	38
Nyüved	—	49	2	10	—	40	2	99	1	56
Bihar-Torda	7	70	7	—	—	70	15	40	11	23
Rontó	1	80	2	90	—	—	4	70	3	25
Duseds	3	30	2	—	—	—	5	30	4	30
Szombatság	15	60	12	70	2	—	30	30	22	25
Fenes	106	20	45	70	6	40	158	30	129	36
Tárkány	82	80	28	50	2	40	113	70	97	17
B.-Ujlak	70	75	42	—	11	—	128	75	92	30
Nyégerfalva	30	10	14	40	1	20	45	70	37	35
Iklódi-puszta	3	20	10	80	2	—	16	—	8	70
Vészto	11	60	12	50	—	40	24	50	17	87
Berek-Böszörm.	47	30	87	45	11	40	146	15	91	55
Less	15	60	58	40	5	70	79	70	44	82
	479	80	483	45	61	5	1024	50	724	4

Nagyváradon 1897 július 28-án

Rátkay József.

Szőlőtelepítési kölcsönök ügyében vettük a következő értesítést: A «Magyar Agrár és Járadékbank» részvénytársaság Budapesten az 1896 évi V. t. cikk értelmében az egész osztályra kihatólag megkezdte a szőlőtelepítési érdekében nyújtandó kölcsönök folyósítását.

Tekintettel arra hogy a kölcsönök csakis az említett törvény alapján és értelmében szavaztatnak meg, s így a kérvényezésnél is bizonyos szükséges formalitások megtudandók: megyénként, kerületi sz. biztosokat alkalmazott, kiknek kötelessége kölcsönt igénylőket a kellő felvilágosítás és utba igazítással ellátni.

Hogy azonban a kölcsönt igénylők a személyes információk megszerzése végett nagyobb utazás megtételére ne kényszerítenek, s ezzel nagyobb költségtől megkíméltesenek, egy megye területén több helyi biztos alkalmaztatott.

Igy vármegyénk területén egyelőre három helyi biztos lön megbizva; még pedig Nagyváradon: A körösmenti s központi járásban levő szőlőterületekre) Székely Sándor káptalani főszámvevő, Bihar Diószegen: Vaday Ignácz gyógyszerész az Érmellék, valamint a szalárdi járás szőlőterületeire: Margitán a margitai járás szőlőterületére: Morvay Tihámér főszolgabíró.

Nevezett urak minden kölcsönért érdeklődőnek nemcsak szóbeli, hanem egy füzetbe egybe foglalt nyomtatott utmutatással is szívesen szolgálnak. S tekintve hogy arra nézve a ki már a jövő év tavaszán kölcsön fel-

használásával akar szőlőt telepíteni, nagyon fontos, hogy még a f év őszén tudomásul bírjon arról vajon kölcsöne megszavaztatott vagy visszautasított e? Felhivom a t. szőlőbirtokok közönségét, hogy még a f. év őszé előtt tegye meg a szükséges lépéseket.

Szóbeli felvilágosítással szolgál a fent nevezett helyi biztos urakon kívül a tisztelettel alulírott kerületi sz. biztos. Nagyváradon Sal Ferencz utca 806 a. I. emelet.

Ifj. Molnár Lajos.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1897 augusztus 2-án.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	122.25
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	100.—
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	—	—	—	—	123.—
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	—	101.25
Magyar keleti vasúti államkötvény 1878-ból	—	—	—	—	121.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	98.—
Italmé ési jog megváltási kötvény	—	—	—	—	100.70
Nyírád-szlovon földterhermentesítési kötvény	—	—	—	—	98.—
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	154.—
Ti zassa pályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	—	—	141.—
Csútrák járadék papirban	—	—	—	—	102.—
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	—	102.—
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	—	123.25
Osztrák korona járadék	—	—	—	—	101.25
1860. osztrák államsorsjegyek	—	—	—	—	146.50
Osztrák magyar bankrészevény	—	—	—	—	945.—
Magyar hitelbank részvény	—	—	—	—	362.05
Osztrák hitelintézeti részvény	—	—	—	—	367.80
Páris vista	—	—	—	—	344.—
20 márkás arany	—	—	—	—	950.—
Német birod. lmi márká	—	—	—	—	587.—
London viste	—	—	—	—	119.05
Páris vista	—	—	—	—	476.—
20 márkás arany	—	—	—	—	11.79

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Bérlet 92-ik szám.

Bérlet 92-ik szám.

Páratlan.

Páratlan.

az arad-nagyvárad szintársulat által.

Nagyvárad, 1897. évi augusztus 3-án,

NAP és HOLD.

Operette 3 felvonásban.

Kezdete fél 8, vége 10 órakor.

Holnap szerdán, bérletfolyamban:

TRILBY.

Színmű.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Állást keres.

Egy gyermektelen özvegy nő, ki a háztartás minden ágában jártas, akár **gazdasszonyi**, akár **kiadónői** állást keres, mielőbbi belépésre. 228-1-3

Czim a kiadóhivatalban.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH mezőgazdasági gépgyárosok
BUDAPEST, Váci-körút 63. sz.

által a legújanyosabb árak mellett ajánlatnak:

„COLUMBIA-DRILL”

Legjobb sorvetőgépek, boronák, szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálók, őrlő-malmok, egytemes aczélekét, két- és háromvasú-
ékék és mű-
den egyéb
gazdasági
gépek.

Részletek díjmentesen küldetnek.

Locomobil és gőzcseplőgép készletek lozók, továbbá járgány-cseplő-
gépek, here-cseplők, tisztító-rosátok, konkolyozók, kaszáló- és arató-
gépek, szénagyújtók.

Nagy szőnyegek
rendkívül
o l c s ó n.

Augusztus 31-ig.

Nagy szőnyegek
rendkívül
o l c s ó n.

Alanti leszállított árjegyzék csakis
augusztus hó 31-ig érvényes és kizárólag
készpénzfizetés mellett értetődik, minden
takarékos háziasszony győződjék meg egy
próbavásárlás által.

Tisztelettel

FLEGMAN ÁRMIN

Nagyvárad, Zöldfa-utcza elején.

224-5-50

Augusztus 31-ig.

Augusztus 31-ig.

Gyönyörű szövetek már ősziruhának is jó	22	kr.
Fekete valódi Ternó — — —	48	kr.
Fekete valódi selyembrocatok — —	1.25	kr.
Lüszterek szines és fekete — —	39	kr.
Valódi hazai vászon 1 vég 30 rőf —	6.25	kr.
Creas vászon 1 vég 30 rőf — —	4.40	kr.
Balerina vászon 1 vég — — —	2.90	kr.
Gallér volt 5, 8, 10 frt most — —	1.50	kr.
Kabát volt 20, 25, 28 frt most —	5—	kr.
Karmantyu volt 4, 5, 6 frt most —	1.35	kr.
1 női ing, 1 női szoknya, 1 női nadrág	3.50	kr.
12 drb szép finom zsebkendő — —	1.80	kr.
1 drb finom ernyő — — —	2.25	kr.

Nagy szőnyegek
rendkívül
o l c s ó n.

Bársonyok, Plüsek, Satinok, Diszek, Gombok stb.

minden áron.

Nagy szőnyegek
rendkívül
o l c s ó n.